

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nr. de Duminecă
Pe un an . . . 4 Cor.
: Pentru România și :
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferenc-utca 20,

INSERTIUNILE
se primesc la adminta-
trație.
Manuscripte nu se lua-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Tăranul român.

De Ioan Slavici.

Dl Gr. Gh. Cantacuzino, unul dintre boierii mai tineri, care se preocupă și de afacerile publice, ceea ce îi șade foarte bine, a publicat zilele aceste în coloanele ziarului »Epoca« un șir de articole, pe care-l încheie cu vorbele:

»Să nu uităm, că țaranul român din Transilvania, care dă una sută puncte înainte țaranului nostru din punctul de vedere fizic, intelectual, cultural și moral, este născut în luptă continuă cu atotputernicia maghiară«.

Sunt între oamenii politici din România din zi în zi mai mulți cei ce împărtășesc aceste vederi exprimate de dl Gr. Gh. Cantacuzino, și nu putem decât să ne bucurăm de aceasta, căci e în adevăr și ce-va ce românii din regatul român au să învețe dela frații lor din Ardeal și e bine, ca toți să o știm aceasta.

Tot atât de bine e însă, ca să fim bine dumiriți asupra adevărului, și e cestiune de dragoste frățească să mărturisim, că după părerea noastră nu e, în genere, adevărat ceea ce dl Gr. Gh. Cantacuzino zice.

Chiar admitând superioritatea țaranului român din Ardeal față cu cel din România, e foarte greșită părerea, că ea s'a produs în luptă cu »atotputernicia maghiară«.

Atotputernicia nu ridică, ci strivește.

Pretutindeni, unde ca'n Bihor, în Sălăgiu, în părțile Clujului ori în ale Deșului trăiesc

în luptă necurmată cu maghiarii, românii se află în miserie fizică, economică și culturală, fiind-că e puțin de tot ceea ce au putut să câștige din viețuirea lor împreună cu maghiarii.

S'au ridicat în toate privințele românii acolo, unde ei au trăit în luptă cu germanii, fie aceștia sași ori șvabi, căci mult au putut să câștige trăind împreună cu dânșii.

Ar fi perit însă românii în luptă cu acești vecini în toate privințele superiori, dacă nu ar fi fost organizați, iar organizațiunea le-a dat-o biserica. Aceia, care i-au ținut pe românii din regatul ungar la un loc și i-au dus înainte și i-au ridicat, sunt preoții conduși de arhieriei cu autoritate și sprijinți de o putere publică ce-și dedea seamă, că fără de religiozitate nu e cu putință ordine morală, iar în lipsă de ordine morală statul e un fel de penitenciar, în care ordinea socială numai cu tunul mai poate să fie menținută.

Acesta e lucrul, pe care oamenii politici din România au să-l învețe dela frații lor din regatul ungar și pe care aceștia n'au să-l piardă niciodată din vedere.

Noi românii suntem un popor cu mari aptitudini culturale, ca rasă superiori față cu toți vecinii noștri, și e mai presus de toată îndoială, că aceia, în care această superioritate a rasei noastre iese mai învedereat la iveală, cei mai vioi, mai ageri la minte și mai plini de bărbăție sunt — nu ardelenii îndărătnici, ci muntenii și mai ales oltenii. Deșertați însă bisericile, slăbiți simțământul religios și această superioritate a

rasei noastre nu se mai dă pe față decât în destoinicia de a ne despoia eludând legile, unii pe alții și în îndrăzneala de a nesocoti drepturi și datorii. Cu oameni lăpădați și astfel și părăsiți de Dumnezeu se pot surpă, se pot chiar întemeia, dar nu se pot susține împărății.

Ceeace îi lipsește României e o biserică adevărată, care stăpânește sufletele și le ține în frâu și câtă vreme îi va lipsi o asemenea biserică, zădarnice sunt și silințele celor buni, și cele mai bune legi, căci oamenii vor profita fie-care în felul lui de împrejurări, ca să și bată joc de bunele silințe și de legile bune. Nu e fără de religiozitate cu putință nici bună administrațiune, nici adevărată justiție, nici chiar disciplină în armată.

Ceeace i-a mai ajutat pe românii din regatul ungar să se ridice e fără îndoială și organizațiunea comunală, pe care li-a dat-o aspra, dar fără îndoială pă'inteasca stăpânire austriacă. N'ar prețui însă această organizațiune comunală nimic, dacă masele organizate n'ar fi pătrunse de simțământul religios, care le face inaccesibile pentru abuzuri. În România ea ar fi tot atât de rea, ca cea mereu cârpită, pe care o are.

Cestiunea reorganizării bisericești în România nu e religioasă, ci națională, o cestiune de existență pentru întregul popor românesc, căci nu mai avem noi românii nici un rost cultural, dacă România-și răsipește cele mai bune puteri în zadarnice frământări de organizațiune.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Gâba pescarul.

De A. Maior.

Țărnuț de mal dinspre sat, crește năzdrăvan, se smulge fălos, biruitor din trupul moale, necălit al Murășului. O ripă groaznică își întinde capul chel peste oglinda lucie, scilicicioasă ca argintul.

Trupul din brău în jos îi l-au tăiat valuri de oțel, ce pleoscăie în vultori mănioase, se zbat în șgomote mute, în jalea și amarul lor asudă mari bulgări de spume cărămizii, ce stau înșiruiți, ca niște străjeri, sub pieptul ieșit, desvălit a malului gata de a-și măsura voinicia cu orișice furtună, ce ar îndrăzni să s'apropie de încercatul său trup.

Valuri de oțel se primenesc și se prefac într'un lat brău de argint, tras în firele de aur ale dimineții tinere. Ochiul focos al cerului își agerește privirea, și o imprăștiie în văzduhul luminos.

Zările încrestate de săgețile lui se așează lin, tainic se sărută, prelung și dulce, cu calea ce șerpuește alături de riu.

Calea arsă arămie e îngustă. Doauă ogașe a-funde îi rănesc trupul pe de margini. Din dricul căii se ridică o spinare, preserată cu fire înfilite de iarbă, ca puse cu sula, ici-colo pe câte-o palmă de loc se încălcește troscoțalul ruginiu, ce pare din depărtare, ca o piele de opinci pierdută în drum.

Dela câteva svărlituri de sat cărarea își ridică coama arsă, părliță de arșiță, și moșul Gâba își simte furca pieptului apăsată de un bolovan, și suflă, gâfăie, de stă să-și scipe plămâni. Tot cărarea aceasta îi rumpe moșului picioarele din genunchi, când zburdănică îi joacă sub călcăie, se asvârle la vale, par'că ar vrea să se dea peste cap, — până își afundă nasul prin iarba de coasă, ce-i ține umbră, răcore trupului jilav.

Pe lângă mlădioasele sălcii plecate, ce întind gingașe brațe încopciate, par'că în toată el pa is gata de a se îndrăgosti cu toți trecătorii fără osebiere, — pe aici iară își arată calea fața, ce nu mai e arsă, ci pare a fi o curea lată, zmolită, lucie.

Umbrele sălciiilor par niște țoale nespălate, măzgălite, tivite de margini, de-o tromă de argint, ce se împănzește deasă în spărturile umbrei cenușie, ce se poartă lenoasă, în toate părțile, ca niște nouri scămoșiți, purtați agale de boarea nămezilor din zăduful dricului de vară.

Printre spărturile sălciiilor trupul moșului Gâba, pare tăiat, dărăburit în mici bucățele, de săgețile frunzelor verzi. Iată-l crescent peste tușuri, în cap e'o nămilă de pălărie pleoștită, mare cât o rotilă, pufăind în restimp din ciutura scurtă, neagră, ca trasă în păcură. Ochiul albaștrii spălătați îmbrăcați în cearcane de argint abea di-buese cărarea.

Și nu e lung drumul, pentru tinerime câte-va răsufări. Junășanii și băiețandrii abia sug țigara de jumătate, până când se văd ajunși aici, se tolănesc a lene pe țărnuț, părându-se la soare. Când li-s'a urit de hodină, și rotogoalele vinete

nu se mai iniaptă spre franzișul sălcilor, tinerii neastâmpărați sar cu niște țapi sălbatici, de pe țărnuț înalt în valurile, ce-i înghite în pleoscăituri puternice, ce nasc o vijelie veselă în încăperile de argint ale Murășului.

Capetele negre scilicicioase se smulg din valurile volburoase, și rād în hohote, neștiutori de năcazul și truda vieții.

O viață și-a petrecut moș Gâba, cu năzdravenii aștia, cu ulițarnicii și hoinarii satului.

Așa i-a potrivit, — nu firea lor, nici vrăsta foarte deosebită, — ci indeletnicirile, cari îl fac pe bietul pescar, să-și tănjască chinul vieții, stând ghemuit sub țărnuț cu sprâncenele verzii de sălcii.

În faptele dimineții, când se fărîmă tortul de aur, ce se desface de pe ghemul scânteietor, sălciiile trezite își întind nerăbdătoare brațe, »tropicite de mărgărintul nopții, ce strălucește încă pe ele, — peste valurile, ce bolborosesc tainic, le sărută, le sorb cu sete argintul, le mângăie fețele, cu înmlădieri line mânate de adierile de vânt.

În strălucitoarea fire a dimineții, pe oglinda lucie de argint, se mișcă a lene trupul găunos, scobit al luntrei ușoare, ce stă cu un capăt smulsă din apă, tolnăuită pe malul prundos, care o ține îndărătnic la pieptul lui, prin lanțul în-fășurat de multe-ori pe după pociumbul, cu totul înghițit de petriș, — doar abia capul butucănos, din care se smulge o verigă rujinită, — de se mai cunoaște.

Trupul scorburos se smâncește, pociumbul se elătină, dar tot nu-l răzbește. Capătul plutitor al luntrei se scutură, păreții scurmă adânc în valurile bolborositoare, se corlește, când în cursul

M. Sa împăratul în Budapesta. M. Sa împăratul va petrece până în 3 Sept. la Ischl și pe urmă va pleca pe câteva zile la Viena. M. Sa, a cărui sănătate e excelentă, va veni pe timp de trei săptămâni la Budapesta și Gödöllő. În 10 Septembrie M. Sa va lua parte la recepția ce se va celebra în biserica din Buda în amintirea fie iertatei împărătese Elisabeta. În zilele de 16, 17 și 18 Septembrie M. Sa va lua parte la manevrele din comitatul Vesprim. În zilele din urmă ale lunii Septembrie va avea loc în Budapesta un prânz de curte la care vor lua parte membri delegațiilor, cari în toamna se vor întruni în Budapesta.

În 1 Octombrie M. Sa se va înapoia la Viena. Pe la mijlocul lunii Octombrie regele Spaniei va veni la Viena. Membrii tineri ai familiei domnitoare proiectează cu prilejul celui de al 60-lea an al domniei o manifestație de omaj monarhului nostru ca celui dintâiu șef al casei Habsburg. Această singulară manifestație va avea loc, imediat înainte de ziua aniversară, în teatrul castelului împărătesc din Schönbrunn.

Ministrul de externe la împăratul. Din Viena se anunță: Ministrul afacerilor externe, baronul de Aehrenthal va fi primit zilele aceste în audiență la M. Sa împăratul, având să refereze despre rezultatele consiliului de miniștri comun, ținut zilele trecute. Cu aceasta ocaziune se va hotărî definitiv și termenul de convocare a delegațiilor.

Răspunsul cabinetului de externe în chestiunea reformelor macedonene. Cabinetul de externe austro-ungar a răspuns deja notei guvernului rusesc lansată în chestiunea reformelor macedonene. Acest răspuns de mare însemnătate pentru politica externă a monarhiei noastre aprobă propunerea Rusiei de a se ajuna proiectele de reforme. Austro-Ungaria — se zice în acest răspuns — privește cu simpatie evenimentele ce se desfășură dela reactivarea constituției în Turcia. Monarhia noastră a profesat întotdeauna politica pașnică conservatoare. Reformele constituționale din Turcia urmăresc aceiași țintă, numai sistemul diferă. Problema era ameliorarea administrației turcești în cele trei

vilaete. Reformele constituționale oferă multe garanții că vor rezolvi aceeași problemă. Atitudinea cea mai înțeleaptă prin urmare e cea expectativă.

Acesta e punctul de vedere adoptat și de celelalte puteri interesate în Macedonia, deși interesele lor sunt în multe privințe divergente. Un amestec prematur și pripit ar provoca isbucirea la suprafață a divergențelor. Aceasta împrejurare a dictat și Rusiei să-și amâne proiectele sale de reformă.

Goana împotriva croaților. Procesul provocat de broșura lui Nastici ia zi de zi proporții tot mai neliniștitoare pentru situația politică din Croația. Judecătorii de instrucție concrezuți cu descurcarea procesului săvârșesc nesocotințe, cari vădesc tot mai mult, că toată chestiunea e stârnită în mod artificial cu tendința lămurită de a șicana și de-a dădă scredita în fața monarhului partidele croate. Aceasta manoperă poartă eticheta violenței consorțiului Wekerle — Rauch. Miercuri judecătorul de instrucție a deținut volnic pe redactorii ziarelor »Pokret« și »Obzor«, Vinco Tomici și Ștefan Roscovici. Motivul deținerii e o informație apă ută în ziarele amintite, care spun că procesele verbale despre faziunile celor invinuiți de complicitate în fictiva propagandă pansârbească sunt zilnic controlate de banul Rauch. Procedura asta volnică a provocat o agitație justă în spiritele din Croația și nu e de loc potrivită de a alimenta simpatiile față de sistemul autocratic Wekerle — Rauch.

Comisia executivă a coaliției croato sârbești a hotărât să înfrângă cu toate mijloacele uneltirile subversive ale guvernului ungar. Vor trimite mai mulți delegați la conferința interparlamentară din Berlin, cari vor lupta pentru demascarea marelui pânglicar Apponyi.

Luptei croaților le vine în ajutor și ziarul »Tribuna« din Roma, care aduce o serie de date dălmante din viața lui Nastici. În curând va apărea și o broșură intitulată »Replica«, în care se va răspunde broșurei lui Nastici în trecutul său a fost un excroc iar azi e o unealtă imorală a guvernului croat.

Ministrul de finanțe francez în Budapesta. Venind din București ministrul de finanțe al Franței dl Joseph Caillaux a sosit ieri la Budapesta venind dintr'o călătorie făcută în Orient. Dl Caillaux va șede câteva zile în Budapesta și în Viena și va avea convorbiri cu mai mulți bărbați de stat austriaci și unguri.

Dl Caillaux a făcut unui ziarist mai multe declarații. Cauza de căpetenie care a împiedecat

cotarea valorilor unguerești la bursa din Paris au fost taxele vamale atât de înalte cărora a fost supuse vinurile franceze în Ungaria. Greutățile acestea vor fi însă probabil înlăturate.

Privitor la proiectul de linie ferată dintre Dunăre și Adriatică, el a spus, că deși capitalul francez e interesat la această întreprindere, Franța va evita cu grije de a păgubi interesele altor puteri, și va căuta să niveleze contrastele existente.

Experiențe dela Șimleu.

Primim dela un distins fruntaș al nostru, articolul de mai la vale pe care-l publicăm cu plăcere:

Luând parte la adunarea generală a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută la 7 și 8 August 1908 în Șimleul-Sălajului, am făcut vre-o câteva experiențe, pe cari, cuget eu, va fi bine să le fac cunoscute și publicului nostru.

Din prilejul acestei adunări culturale românești, inteligența română din Șimleu a avut idea bună de a dispus, ca să se scrie o schiță monografică a Sălajului; aceasta monografie e de Dr. Dionisie Stoica și de Ioan P. Lazar bine scrisă, în aceasta carte ni-se înfățișează o icoană aproximativă despre starea numerică, economică și culturală a elementului românesc din comitatul Sălajului.

Ar merită ca inteligența noastră și din alte comitate să imiteze pe românii din Sălaj, căci atunci am avea o icoană mai clară despre starea elementului românesc din Ungaria.

În aceasta carte am aflat, că românii, fie în sate curat românești, fie în sate mestecate cu alte neamuri, cari au școlile lor confesionale românești, prosperează și progresașă și în privința numerică și în cea economică și în cea culturală; însă în acele comune mestecate sau curat românești, dar mici și sărace, unde românii n'au școala lor românească confesională, ci copii de român umblă la școală străină, acolo poporul românesc și în privința numărului și

din jos, când în cel din sus, așa după cum moș Găba urcând în ea își mută greoi pași îndesați.

De odată luntrea își smulge pânțele, ce hoinărește leneos, ca din niște ghiare, ce i a lăsat urme afunde pe umedele buze de scândură, tremură fricoasă sub încătușarea puterii de oțel a valurilor. Cât de fără milă se isbesc undele a căror spumă fărîmită, crește tot mai mult în susul părelui, par'că dintr'o înghițitură ar vrea să facă nevăzut și om și luntre.

În urma luntrei, vâltori mici, crețe, dese, fărîmă în bucățele lungărețe săgețile de aur ce vor să străpungă valurile moi de argint.

Din capătul gros al rudei răsare un piron lung, scilpicios, ce se implântă fără cruțare la vale prin pieptul scilpicios al apei limpede, ca izvorul de munte.

Prăjina e înghițită cu totul, numai capătul subțire se mai acăță de cleștele îmbătrânite pe ea.

Moșul nu se mulțamește cu atata, ci își sloboade toată povara trupului gârbovit pe ruda ce-și vâra nasul prin coaja pietroasă a matcei, dreptul și-l înțepenește de pârtele luntrei, se încoardă, se lungeste, stângul i-se îndoiaie, ca să îngăduie mai mult mișcarea trupului, și luntrea cu capul frantarului ridicat, ca un viteaz taie o bună fâșie din câmpul de argint...

Stângul ce eră cărn se obleşte, apoi mânila ciolănoase trag în urma lor prăjina ce croește o tăietură prelungă, adâncă în argintul ce sare împrăștiat, și iarăși cade în boabe de mărgăritare, ce se pierd în brăul de argint.

Lungimea prăjinei nu mai biruie afunzimea rîului, atunci moșul ia lopata se așează hodinit,

gârbovit, în frantar, înțepând valurile de oțel la pârtele stâng, apoi la cel drept, și luntrea lunecă lin pe scilpiciosul brău, — vezi bine nu cu sporul de mai înainte, ci așa mai bătrâneș, pe îndelete ca toate lucrările moșului Găba pescarul.

Unde două cingătoare de oțel icuesc malurile ostrovului, și se reîncopie oblu în creștetul icului, moșul își oprește fugarul, ce-a sburat într'o răsufare peste câmpul de argint, îl trage din răsputeri din gura apei, și-l lasă să mai răsufle tolnit pe coasta ostrovului.

— Așa zău! Să nu fie vârtoarea asta dela icuitură, aș peri cu zile. Tâlharii ăștia de copii ar mânzai tot în călcăiul meu, dar așa mai rămân și cu buzele busumflate, colo dincolo de apă...

Din lăduța frantarului, moșul scoate o învălitoare verde, poate dela pacla de tăbac, — ce ascunde bucățele de ficat, măruntaie de vită, râme, vermi lungi, cleioși, conopistrițe mozolite, băloase, — toate mestecate în un întreg, înfășurate, legate cu mare grijă, ai sta să gândești că-s niște boscoane, descântate de cutare babă, spre a învenina toți peștii din împărăția Murășului, ca astfel cu mai puțină sdroabă și trudă să-i poată pescui.

O bumbușcă neagră se îmbracă în pielea galbenie a unei râme, alta în haina vineție a unui vermuleț, uricioasele conopistărițe înghit bumbuștele celea mai mari, apoi alte bucățele de cărnuri se trag în țepi încârligate, fiecare cu câte o limbă ascuțită, întoarsă, ce nu lasă odată cu capul să-și aște mântuire peștele ce s'ar acăță în ea.

Un capăt al sfoarei, șirul de prins pești, — se așează în coșul luntrei, ce lunecă ușoară în josul oglindei de argint.

Lungimea șirului nu mai îngăduie plutirea pe linele valuri de oțel. Moș Găba înceștă cu stânga șirul ce înoadă la capătul său mai multe jumătăți de potcoave, laibărul îl face perină jonunchiului gol, degetele dela stânga descleăștă, potcoavele se smulg și duc în afunzime șirul încărcat cu mama hrănilor neamului pescăresc.

Mlădioasele sălci se leagănă mereu, valurile se îngână bombănind tainic, în desmierdarea ninsorii de ținte, desprinse de pe globul de aur țintuit în tăria de cicoare.

Ca tăiat în peatră moș Găba stă cu unghița în mână, în fața vultoarei mici, ce pururea bolborosește, unde argintul spumei se rotește de ne-nmărate-ori în acelaș cerc, găurit în restimpuri de săgeți smolite pe spinare, pe coaste preserate de bănuți, ce în bătaia săgeților aprinse par a fi de aur.

Moșul știe prea bine, că n'a smintit nici câți negru sub unghie, când și-a ales locul acesta, ca cel mai potrivit pentru a acăță cât mai multe săgeți smolite.

O prăjină de alun, despoiată de coajă, lungă, subțire, la capătul cel gros înflorită cu fel de fel de răvașe, și încreștături, — îi face moșului slujba de lipsă, când peștii nu iau în seamă bunățile trase în unghițele șirului.

Din capătul subțire al coadei de alun izvoarește o ață întinsă strună. Din învălitoare verde de tăbac, un vermuleț se întinde, își trage trupul în ac.

în privința materială și în privința culturală merge constant înapoi și se poate zice că în oarecare timp, acum încă necalculabil, în acele comune, elementul românesc se pierde, pierde limba, pierde portul, pierde datinele sale naționale, se pierde în elementul unguresc.

Aceasta împrejurare e o dovadă eclatantă, ca comunele noastre bisericesti cu orice preț să caute a susține școlile lor confesionale românești, ca în acele copii lor să învețe a ceti și scrie românește, pentru că până când vor mai ceti și scrie românește primejdia încă nu e așa aproape ca să ne foată înghiți neamuri străine.

Cartea și presa românească ne vor feri de contopirea cu străinii.

Aceasta împrejurare vorbește mai clar, decât orice filozofie, ca factorii chemați, între aceștia în primul loc capii diecezelor, să grijască încă acum până nu va fi prea târziu, de mijloace materiale pentru ajutoarea școalelor confesionale mai sărace.

Acum se vede lipsa pe prevedere și de rutină pe terenul politicii culturale la inteligența noastră în frunte cu capii diecezelor, pentru că totdeauna au neglijat de-a-se îngriji de asigurarea materială a școlilor primare și n'au fost în stare nici-când să prevadă primejdia ce provine din partea școlilor primare.

Am mai făcut în Șimleu o tristă experiență. O familie românească, în care eră și o dșoară tină, vorbiă la o masă românește, vine la masă, ca cunoscut un tânăr român, un dandy, se zicea că e candidat de avocat, vorbi vr'o câteva cuvinte românește și după aceea o întoarse pe ungurește, biata fetiță eră silită să converseze cu acest dandy, infectat de maniere străine, într'o limbă străină, până când o damă zise: »să vorbim românește«; și aceasta împrejurare admoniază în mod imperativ pe părinții români, ca să-și crească copiii în școli românești și să-i păzească de societate străină, căci altcum îi înghițe socie-

tatea străină și sunt pierduți pentru neamul nostru.

Iară tinerii români infectați de cultură străină, fie advocați sau de orice ocupațiune, cari caută numai să trăiască dela poporul românesc, altcum se înhamează la carul neamurilor străine, ar trebui din partea publicului românesc desprețuiți, încunjuțați și boicotați. Meargă și trăiască dela neamuri străine, pâine să nu capete dela poporul românesc, oameni, cari nu se interesează de soarta și cultura lui.

Un oaspe.

Din România.

Dela congresul de geografie. Iată textul depeși pe care M. Sa Regele a trimis-o congresului internațional de geografie, ținut la Geneva, al cărui președinte de onoare eră Maiestatea Sa:

Dlul președinte al congresului de geografie Geneva.

»Viu mișcat de plăcutul suvenir pe care Mi-l trimiteți din partea congresului de geografie, vă rog să primiți d-voastră și membrii congresului cele mai călduroase mulțumiri ale Mele.

»Urez din toată inima ca lucrările d-voastră să însemneze un nou progres în studiile și cercetările geografice.

Carol.

Decorație ereditară. Dl general în rezervă C. D. Pappazoglu a fost autorizat să poarte însemnele ordinului Iftihar, ce fusese conferit de M. S. Sultanul decedatului său părinte căpitan D. Pappazoglu.

Măsurile contra holerei din Rusia. Direcția sanitară a hotărât să se permită intrarea în țară a proveniențelor și persoanelor cari vin din Rusia din localitățile necontaminate de holeră, nu numai prin punctele Gura-Prutului și Ungheni, dar și prin celelalte puncte de frontieră de pe malul Prutului, rămânând închise ca și până acum toate punctele afară de Ungheni și Gura-Prutului pentru proveniențele și persoanele ce vin din localitățile și guvernămintele infectate de holeră, și arătate în publicațiile anterioare.

Colonelul spaniol Murcia se va duce să viziteze podul peste Dunăre dela Cernavodă și gurile Dunărei.

D-sa a vizitat trupele de escortă din capitală.

Revolta de pe »România«. În privința revoltei călătorilor turci de pe vaporul »România« aflăm următoarele amănunte: Vaporul »România« plecând din Alexandria a luat pe bord 500 de emigranți turci. Acești călători erau expediați de comitetul unei societăți de emigrare. Cum direcția serviciului maritim nu dă mâncare călătorilor de clasa 3-a comitetul de emigrare a dispus să trimită și hrana necesară cu călătorii. Ajunși în largul mării șefii conducători ai emigranților începură a distribui hrana; emigranții nemulțumiți cu această hrană, — pâine și brânză — s'au revoltat. Comandantul vasului văzând că emigranții nu se liniștesc și ar putea să facă dizordini mari pe vapor, neavând mijloace a reprimă o astfel de mișcare a preferat să se întoarcă în portul Alexandria. Autoritățile din port au arestat pe capii răsculaților. Vaporul »România« Marți a pornit din Alexandria spre Constanța, unde va sosi Sâmbătă.

Inchiderea cursurilor de vacanță dela azilul »Elena Doamna«. Eri s'au închis cursurile de vacanță de la azilul »Elena Doamna«. Serbarea a fost deschisă de corul învățătoarelor care a intonat »Imnul Regal«, sub conducerea măestrului Tănăsescu. O dnă învățătoare, în numele celor 150 cari au urmat cursurile de vacanță, a adus mulțumiri Casei școalelor pentru că le-a procurat mulțumirea sufletească de a asculta aceste cursuri, cari le-au îmbogățit cunoștințele. Serbarea s'a încheiat pîntr'o mică gustare. În urmă întreaga asistență s'a fotografiat.

Aplicarea nouilor legi. Dl Ioan Brătianu, ministru de interne a însărcinat pe domniul Ion Ghica și Manolescu, inspectori administrativi, să facă o minuțioasă anchetă asupra modului cum au fost aplicate nouile reforme administrative.

Dl Ghica a fost însărcinat să inspecteze 14 județe coprinzând Oltenia, nordul Moldovei și județul Teleorman. Restul țării în afară de Dobrogea va fi inspectat de către dl Manolescu.

Județele Tulcea și Constanța nu vor fi inspectate, nu pentru că situația lor nu lasă nimic de dorit ci pentru că Dobrogea se găsește încă sub un regim administrativ excepțional, reformele votate de Parlament neaplicându-se de cât în restul țării.

Se afirmă în unele cercuri că dl D. Sturdza, primul ministru, nu va sosi Sâmbătă în țară, și își va prelungi cu câteva zile șederea în străinătate.

Sfoara încordată taie văzduhul de douăori, în fășii subțiri. Când și-a câștigat vânt deajuns, — așa inieptată se azvârle înainte și ferul ruginit, așeză vermele pe vatra umedă a apei.

Moșul așteaptă ghibuindu-și biata spinare, aștinindu-și privirea spre locul unde a pierit unghița.

Un hoțomănaș de mult își ține răsufnul la spatele moșului, și așteaptă nerăbdător, și el ceace moșul așteaptă de atâta amar de vreme.

— Nu mișca moșule? Par'că-s sături și peștii până în grumazi, nu le mai trebuie hrana d-tale...

Cine știe ce gânduri eră să se plămădească în mintea moșului, posac dela fire, tresări morocănos, — pe semne i se vor fi spulberat gândurile, nu răspunse decât o mărăitură răgușită, smâncită.

— Pălăria lunecă voioasă, înghițând ceafa de colie, dreaptă înțeleștă cu mai multă putere coada unghiței, gîngenii împietriți strâng și ei cu o vădită putere ciutura scurtă, neagră, ce par'că zămnie pela toate închieturile, trupul gârbovit pare a fi înmărmurit pe cât siă de nemîșcat.

Moșul își oprește chiar și răsufarea când simțeste, că i-s'a întepenit coada de alun în palmă, și începe a se smânci de sbătăturile pestelui, ce se frământă cu unghița.

— Să mai fi pe cât ești, și tot n'ai scăpa din mâna mea! Tot al meu ai să fi tu! — zice moșul răsufând ușurat, când simțise, că prada nu va mai putea scăpa.

Unghița ca turbată se smâncește, moș Găba, ca împuns de un spine, sare oblu'n tălpi, sfoara înseamnă o tăietură în brăul inverzit de perdeana de sălcii.

— Uite numai măi, ce-i acolea! Carat noroce, nici c'am nimerit cu de-abinele, și ți-am și adus noroc, nu s eu noroce moșule?...

— Ii fi noroce plin măi prichindelule! da! da! Dacă stau aici înlemnit de azi dimineață, de când se crepă de ziua...

— Haaaidati măăă! că a prins moșul Găba un peste cât mâna din cot măăă!

Nu e nevoie să-i chemi de două-ori pe sburdalnicii aceștia, ce cu fețele înegrite de puterea arșitei, cu cămeșile mototolite în brațe, alții cu mătasa galbină vulvoiu, cu ochii de viorele, cu cămășuțele de-a tărășul, țipând, ca din gura șerpilor, ca o hordă de tătari aleargă spre norocul moșului.

Și peste câte-va clipe ceata de șoldani, golani, ce se scaldă mai din jos, — roiă în jurul moșului Găba.

— Un peste moșule! numa unu, ție-te D-zo moșule numa unu! și mie unu!...

Zeci de trimbiți, care de care mai ascuțite la limbă, să împreună, și împletesc o volbură de hălălăituri, ce se izbește în rădăcina crerilor, moșului, de nu mai știe cei de capul lui, în clo-cotul acesta nu vede nici apă, nici unghiță de cătrăneală pentru acest neam de mici tătari. Ba mai răi chiar și decât tătarii!...

— Stăi tu urtule, că pui io mâna pe tine, da zău știu, că nu ți-o fi moale!...

Băieții se înbulzesc, se imbutușe, prind putere, curaj, devin tot mai neastâmpărați, prin scâncitul și hărăitul celor mai mici se aude hămăiala răgușită a celor mai smulși.

— Ni moșule, că Ionu Vântului zvrăle cu zbruși!...

Păra nu eră sfârșită, și cel cu pricina îi și lipi mănecătoarea, cu un pumn, ce scoase niște trimbițari răgușite, dureroase, chiar din coșul pieptului.

— Mă copile! ostoaiete mă! că de mă scol de ici și sfinții din cer or plânge de mila ta...

Ferit-a sfântul să mai poată acăță vre-un pescuț cât de cât, de când tărășesc în juru-i puzderia de hoțomani.

Moșul desleagă traista, scoate merindeața, își întinde amiaza. La câți-va pași copilașii încă să așeză și-l cuprind în un jumătate de cerc. Urme slabe de teamă tot mai sunt în sufletele celor mai răsăriți, cari au fost mai pogani în fleură.

Ca să se încredințeze, să fie hodiniți în inima lor, c'aieva moșului i-a pierit toată ciuda și cătrăneala, o catrobariță se țârie pe fariș, până lângă moșul, își proptește cotul lângă talpa de porlog, un soldan viclean îi rade glodul nesvântat, ce-a tras piciorul moșului până din sus de jenuchi, într'un ciorap cenușiu.

Un mielușel cu barba proptită pe coatele îngropate în iarba lui Tatiu, — își poartă sclipirea de cicoare, de pe merindeață pân' la gura moșului, de aici pe merindeață, niște mărgăritare înșirate lung, izvoare din gura desleștă și șerpuesc la vale pe brațul golaș, dela o vreme vederea să împăingenește, mânuțele slăbesc, capul bălăbănit scapătă, și fața rămâne înghițită de iarba lată în foi, verde ca saschiul. O albină harnică, greoaie, cu coșările indesuite de aur, a greșit și ea sârmana, va fi gândit că mătasa părului de filumină îi vre-o floare.

Moșul e cu temere față de puradălul nepriceput, dreapta își încărliță degetul cel lung, îl proptește în modul celui gros, pe indelete mâna cercuită se apropie, degetul cel lung dintr'odată, inieptat se obleşte și biata albină sare cât colo împrăștiindu-și aurul în ploaia razelor ferbinți...

(Va urma.)

Mișcarea culturală în Dej.

— Un eveniment. —

După o tăcere de un an de zile Dejul dă semne de viață. Se vede că adunarea despărțământului «Astrei» din anul trecut, unde artistul nostru Zaharie Bârșan și corul harnicilor teologi din Gherla a adunat atâta lume românească în acest oraș, — a fost începutul unui curent cultural sănătos, pornit în ceasul al unsprezecelea în unul din cele mai românești comitate ale țării.

Dejul de astădată surprinde lumea românească cu un eveniment, a cărui însemnătate pentru stările din ținutul acesta e neprețuit de mare.

În 30 August despărțământul Solnoc-Dobâca al Asociației își ține adunarea sa în Dej, în sala festivă a comitatului.

Măestrul nostru, profesorul Iacob Mureșianu din Blaj cu aceasta ocaziune își va prezenta publicului someșan compoziția sa «Constantin Brancoveanu», una dintre cele mai de valoare compoziții românești.

Domnișoara Lucia, fca simpatică a măestrului va cânta la pian arii românești și vor pași pe scenă compozitorul româniei «Mai am un singur dor», atât de populară la noi, Wilhelm Șiorban, cunoscut de altcun publicului românesc, și Nicolae Brăteanu, tinerul și mult promițătorul cântăreț al nostru.

Corul seminariștilor din Gherla, care în anii din urmă a ridicat mult nimbul Gherlei amortite, va face ca sala festivă a comitatului lui Bánffy să răsunе viu de accentele duioase ale doinei noastre. După toate acestea va urmă dans. Muzica o va servi Christof, lăutarul național al Bistriței. Comitetul aranjator pentru festivitățile acestea s'a constituit deja sub prezidiul dlui deputat Dr. Teodor Mihali. Se lucrează febril și se fac pregătiri mari.

Publicul din jur așteaptă cu nerăbdare această sărbătoare culturală, care promite a fi un punct luminos în întunerecul de care Dejul, cel cu 2 protopopi, 11 advocați români, 1 deputat naționalist, 2 directori de bancă români, până acuma a fost încunjurat.

La revedere deci la Dej! *Lio.*

Starea sufletească și materială a armatei române.

De Maior V. Verzea.

Retrăgându-mă din armată după 22 ani de serviciu militar, am o datorie de conștiință, aceea de a expune sincer neajunsurile acestei nobile instituții, care reprezintă puterea statului românesc și înfrunghierea aspirațiilor neamului nostru întreg.

Ceeace voi expune mai jos, sunt ideile și dorințele tuturor camarazilor, cari își iubesc sincer țara și meseria și cari ar dori să vadă oștirea noastră la înălțimea morală cea mai desăvârșită și cu o organizare și conducere din cele mai bune.

Este foarte adevărat, că astăzi, când fiecare cetățean are datoria să facă serviciu militar, starea morală a oștirii noastre este mult influențată de starea sufletească și morală a națiunii întregi, cu toate acestea țin să declar dela început, că din toate instituțiile statului nostru tot oștirea este cea mai bună, căci chiar acum de curând, în cele mai triste împrejurări, și-a făcut datoria pe deplin și a salvat existența statului românesc.

Soldatul nostru dela țară întrunește calitățile cele mai de seamă ce trebuie să aibă un bun

ostaș. El este sobru, supus, neobosit, plin de elan și capabil de a rezista la privațiunile și oboselile cele mai mari. Oșterul român, provenind în genere din păturile cele mai modeste ale națiunii, îndeplinește rolul de educător și instructor. El este, în genere, inteligent, răbdător, cu dragoste de meserie și doritor aș sacrifica viața pentru neam și țară.

Oșterul român muncește mai mult ca oricare oșter din armatele străine, căci în aceste armate numărul oșterilor pentru fiecare unitate este mult mai mare, prin urmare munca este ușurată, atribuțiunile fiind împărțite, iar normele de instrucțiune bine stabilite. Oșterii din celelalte armate au ca ajutoare un număr întreg de mare de suboșteri reangajați, iar atribuțiunile administrative pe cari la noi le îndeplinesc tot comandanții de unități, în armatele străine sunt îndeplinite de un personal special.

Cu asemenea elemente admirabile, cu mijloacele economice ce avem, cu o organizare bine studiată, cu o conducere înțeleaptă și cu o stabilitate temeinică în norme de funcționare, vom putea avea o oștire, care să fie scutul și școala națiunii.

În timpul celor din urmă 15 ani, bugetul ministrului de război, operă personală a fiecărui ministru, a ținut loc de lege de organizare și de lege a cadrelor pentru diferitele unități. Prin aceste bugete s'au înființat și desființat unități și grade în comandamente.

Infanteria s'a organizat de mai multe ori și în diferite chipuri, însă niciodată nu i-s'a pus la dispoziție: personalul oșteresc, instructorii necesari și alocațiile bănești trebuincioase, cu care să poată să-și săvârșească complet și temeinic instrucția, — și apoi să se poată judeca după rezultate pozitive dacă reforma a fost bună sau rea.

Sau creat regimente de geniu fără nici un rost pe câmpul de luptă, pentru a se face locuri de oșteri superiori, iar acum s'au desființat și s'au organizat pe batalioane.

Regimentul de artilerie de cetate dela Focșani-Nămoloasa Galați s'a organizat pe 3 batalioane, apoi tot prin buget s'a suprimat această organizare, și astăzi avem aci un regiment care comandă, administrează și instruește diferitele sale unități, răspândite pe o lungime de 80 kilometri. În alte state artileria de cetate este organizată pe batalioane.

Prin buget s'a creat postul de comandant al regiunii întărite Focșani-Nămoloasa-Galați și postul de comandant al artileriei acestei regiuni, care după câțiva ani de funcționare s'au desființat, și astăzi avem acea regiune fortificată — apărută de sute de tunuri cu tragere repede, fără acești comandanți, pe când în toate armatele străine, acești comandanți sunt considerați ca absolut trebuincioși pentru apărarea unei regiuni fortificate.

La cetatea București am avut și a funcționat câți va ani un colonel ca comandant al artileriei cetății București; apoi prin buget s'a desființat acest post.

Toată lumea militară se miră că cetatea București, una din cele mai mari din lume, care posedă sute de tunuri mari de asediu și cetate, și alte sute de tunuri cu tragere repede, — să nu aibă un comandant al artileriei cetății, mai cu seamă când are organizată tragerea indirectă, care necesitează o muncă continuă de revizuire și perfecționare a planșetelor de tragere.

Sufletul apărării unei cetăți este comandantul artileriei.

În schimb avem astăzi pe lângă cetatea București un colonel de geniu — rămas dela regimentu desființat și care nu are nici o atribuție. Tot prin bugetul statului s'au creat de multe ori posturi pentru anume persoane și am avut anomalii bătătoare la ochi; — am avut școli inferioare comandate de coloneli, iar cele mai superioare școli le-am avut comandate de maiori și locotenenți-coloneli.

Astăzi direcția cavaleriei din ministerul de război, care are foarte puțin de lucru, este condusă de un colonel, pe când direcția artileriei, cea mai împovărată din minister, care are ca atribuții studierea, aprovizionarea și recepția munițiilor, armamentului și materialul de război pentru toată oștirea — este condusă de un locotenent-colonel.

Iar inspectorului general al artileriei, căruia dacă i-s'ar cere să îndeplinească atribuțiunile prescrite

de regulamentele în vigoare, nu ar avea timpul material să-și facă complet datoria, i-s'a mai dat să comande în acelaș timp și divizia a 4-a.

Știu că regulamentul de mobilizare prescrie că fiecare șef de unitate este responsabil de pregătirea de război a unității ce comandă. De care unitate va fi responsabil dl inspector general al artileriei? Și cu care unitate va merge la război? Căci după ordinea de bătaie, ca comandant al diviziei va merge cu corpul II de armată; iar ca inspector general al artileriei va trebui să fie la marele cartier general lângă comandantul suprem.

Cred că ar fi timpul ca comandamentele mari și mici să se încredințeze șefilor, cari să aibă răspunderea de pregătirea de război și cari să conducă trupele ce comandă în timp de pace și pe câmpul de luptă.

Prin anul 1899, tot prin buget s'a înființat comitetul tehnic al artileriei, după modelul celui austriac; s'a instalat în localul propriu dela arsenalul armatei, și după ce s'a muncit serios pentru organizarea lui, după un de funcționare s'a desființat.

Dacă ar fi existat și astăzi acest comitet, afirm cu siguranță că chestiunile tehnice ar fi fost mult mai bine studiate, s'ar fi format până acuma un personal competent și s'ar fi evitat o mulțime de greșeli păgubitoare și costisitoare pentru bugetul statului.

Astăzi chestiunile tehnice se studiază de ofițeri din direcția artileriei, cari să schimbă foarte des, și cari au nenorocul de a lucra câte 7 într-o odaie. Aș ruga pe dnul ministru de război să binevoiască a trece în orice zi de lucru prin birourile artileriei sau chiar a celorlalte direcțiuni și să constate dacă în asemenea condițiuni mizerabile ca instalare se poate lucra serios.

Am enumerat numai o mică parte din înființările și desființările ce s'au făcut prin bugetele războiului; aceste pe lângă că au adus stăjnere în progresul real al oștirii, dar au sădit în sufletul oșterilor îndoială și neîncredere în stabilitatea organizării și a conducerii.

Pe lângă acestea am mai avut durererea să vedem modificându-se aproape în fiecare an legile și regulamentele după care se conduce și se administrează oștirea. Mai fiecare ministru a venit cu o nouă lege de înaintare sau cu o modificare interesantă a unor articole din această lege.

Regulamentul inspecțiilor generale după care se fac propunerile pentru înaintare s'a modificat în ultimii ani de vre-o 4 ori.

Normele după care s'au stabilit tablourile de înaintare au variat cu fiecare ministru. Cea ce este mai mult acelaș ministru a procedat diferit în doi ani consecutivi.

Chiar anul trecut, ofițerii s'au mirat văzind că se abrogă prin decret regal regulamentul legii de înaintare, după care s'au făcut înaintările până la 10 Mai 1907, — pentru a putea avansa și a trece înaintea multor camarazi muncitori un ofițer capabil. Cred că respectul legii trebuia să fie mai presus de orice considerație, căci unde vom ajunge dacă pentru fiecare ofițer bun, și slavă Domnului avem destui, s'ar modifica legile și regulamentele.

Montesquieu în «L'esprit des lois» zice: «Când călătorești într-o țară, nu caut să văd dacă este înzestrată cu legi bune — ci dacă se execută și se ascultă legile ce are, căci peste tot există legi bune».

Prin urmare, din cauza lipsei de stabilitate și continuitate în organizare, administrare, conducere și instrucție, oștirea noastră suferă de neajunsuri morale și materiale, care de multe ori au fost expuse cu multă competență la tribuna parlamentului, de către cei mai valoroși și patrioți oameni politici ai noștri.

Reprezentanții țării în toate ocaziunile au fost darnici și au probat că sunt gata să facă toate sacrificiile pentru oștire; rămâne numai ca Dumnezeu să ne dea un om hotărât și de caracter, care să organizeze oștirea pe baze solide — care să repartizeze în mod firesc și judicios conducerea și să stabilească temeinic normele de instrucție, înaintare și preparare de război, și în acelaș timp să aibă curajul a cere fără ocol țării sacrificiile ce este datorare să facă pentru oștire.

Toți miniștrii de război au șoptit prin culise, că pentru acoperirea lipsurilor materiale avem nevoie de zeci de milioane, însă nici unul nu a

zis: „dacă nu mi-se dă, nu-mi pot lua răspunderea“.

Avem exemple recente la ce dezastre se expun statele care nu se îngrijesc serios de pregătirea morală și materială a oștirii. Lipsurile materiale nu se pot improviza niciodată în timpul războiului.

Căpitanul de stat-major Grandville scria după războiul Hispano-American: „Combien L'Espagne doit regretter actuellement de n'avoir pas su prendre ses dispositions, en vue d'un conflit depuis longtemps redouté, et de n'avoir pas fait, pendant la paix, les sacrifices qui conjurent les pertes irréparables d'une guerre malheureuse. Quelle leçon pour ceux, qui pensant que les questions litigieuses pourront à l'avenir se résoudre par des arbitrages, s'irritent de voir les budgets absorbés en si grosse part par les besoins de la défense nationale“.

(„Semănătorul“).

Darea de seamă a deputatului Dr. Al. Vaida-Voevod.

Sântimbru, în 6 Aug. v. 1908.

În mijlocul unei mari însuflețiri și-a ținut iubitul nostru deputat dr. Vaida, darea de seamă în comuna noastră. A fost așteptat cu mult drag și a venit să ne încălzească și mângâie sufletele. Cu puțin înainte de 3 ore d. a. se vede un lung șir de trăsuri venind pe drumul de țară, dinspre Alba-Iulia. În trăsură primă, un „landauer“ mare împodobit cu frunze de stejar și flori, era iubitul nostru deputat dr. Al. Vaida, însoțit de preoții Enea Bota și Ioachim Totoian. Urmău apoi alte trăsuri, cu doamnele Totoian, Bota, d-șoarele Getta Șandru, Felicia Radu, Veturia Radeș și altele, al căror nume în pripă nu le-am putut afla, apoi iarăș mai mulți preoți și învățători.

La colitura drumului, ce duce spre sat, așteptă mulțime de popor și cărturari. Ajunși aci, tinarul preot din Dumitra, Aurel Marcu, salută pe dl Vaida în numele celor de față și al învecinatului cerc electoral (al Vințului). Răspunzând dl deputat, întreg publicul pleacă spre comuna Sântimbru, la intrarea căreia așteaptă un public numeros. Aici preotul locului Clemente Papiu, în cuvinte calde salută pe mult așteptatul deputat, iar d-șoara Roman îi predă un foarte frumos buchet de flori. Răspunde Dr. Vaida, mulțumind de buna primire și invită pe cei de față a merge la locul hotărât, unde-și va ține darea de seamă.

Ajunși aci, preotul Enea Bota salută adunarea, arată scopul pentru care au fost alegătorii convocati, și invitând adunarea să se constituie, propune de președinte pe parohul locului Clemente Papiu. De notar a fost ales preotul Bota. Nou alesul președinte salutând pe cei prezenți, deschide adunarea și propune ca adunarea să trimită, Maiestății Sale Împăratului, inițiatorul votului universal, următoarea telegramă omagială:

Cabinetul Majestății Sale Regelui.

Ischl.

Din adunarea poporală ținută azi în comuna Murăș-Sântimbru, fii prezenți ai poporului român din Ungaria, prezintă înaintea gloriosului Tron expresiunea neclintitei lor credințe și a celui mai profund omaj, ridicându-și cu admirație privirile la Majestatea Voastră, preafaultul inițiator al legii despre sufragiul universal, dela care lege, toți cetățenii desmoșteniți ai Ungariei așteaptă ivirea unui viitor mai fericit.

Clemente Papiu,
președinte.

Enea P. Bota,
secretar.

La invitarea președintelui adunarea alege o comisiune de 3, cari să invite pe dl deputat Dr. Alex. Vaida în mijlocul adunării. Intre uralele nesfârșite ale celor de față seosește iubitul nostru deputat, pe care-l salută președintele, rugându-l să-și țină darea de seamă. Și apoi vorbește fru-

mos ca un apostol, doritul inimilor noastre. A fost o vorbire lungă și aleasă. În care deputatul a schițat rând pe rând întreaga activitate parlamentară, ce a desvoltat. A adus multă mângâiere în sufletele celor de față, când vorbind despre legea Apponyi a adus exemplu pe românii istrieni din munții Karst, cari deși isolați în vre-o 15 comune, și având să învețe în limba croată, și-au păstrat limba română. Prin urmare noi, cari suntem neasămănat mai mulți și mai compact situați, să nu ne temem că vom putea fi maghiarizați pe calea aceasta, câtă vreme ne vom ști păstra intact și curat sufletul românesc. Deputatul a fost răsplătit cu nesfârșite strigăte de „să trăiască“.

Dlui deputat i-a răspuns preotul Enea Bota, mulțumindu-i pentru activitatea parlamentară desvoltată, și asigurându-l de neclintita dragoste și încredere a alegătorilor, prezintă iar adunarea primește următoarea moțiune:

»Alegătorii din cercul Ighiului, ascultând darea de seamă a deputatului lor Dr. Alexandru Vaida-Voevod, îi mulțumesc, dând expresiune neclintitei lor încredere atât deputatului lor, cât și colegilor săi din clubul parlamentar naționalist, pentru lupta plină de abnegațiune ce au purtat-o în parlament între celea mai grele împrejurări. Fac apel atât la deputatul cercului, cât și la ceilalți deputați naționaliști să continue fără preget lupta pentru drepturile naționalităților și ale poporului lipsit de drepturi politice din Ungaria«.

După aceasta a urcat tribuna deputatul Vințului-de-jos Dr. Iuliu Maniu, vorbind pe larg asupra situației politice și trecând apoi asupra proiectului despre sufragiul universal. Asemenea vorbirii dlui Vaida, a fost o vorbire clasică și aceasta, care ne evocă în minte pe un alt apostol al rededeptării noastre, pe Bărnuțiu, a cărui nepot este actualul deputat Maniu. Asemenea aceluia atunci, a luminat și acesta acum pe cei de față asupra drepturilor, ce omul le are și ca om și ca cetățean. Arată, care este intențiunea guvernului cu privire la aceasta lege și care va fi ținuta intransigentă a deputaților naționaliști. Aplause nesfârșite au urmat vorbirii clasice a dlui Maniu. Ii răspunde preotul Iosif Șerban, care prezintă și următoarea moțiune:

»Poporul prezent în adunarea ținută în Murăș-Sântimbru la 16 August 1908, dă din nou expresie dorinței și așteptării sale, ca votul universal să fie cât mai urgent înarticulat în lege și că aceea lege să asigure tuturor cetățenilor drept de vot egal, fără restrângeri exerciat în secret. Introducerea votului universal în formă nefalsificată și arondarea justă și proporțională a cercurilor electorale le pretinde principiul egalității cetățenilor, care de va fi știrbit, temelia statului întreg va fi slăbită.

»Adunarea decide înaintarea unei adrese în acest senz cătră camera deputaților. Cu compunerea acelei adrese încrede biroul, cu prezentarea pe deputatul cercului electoral«.

Intre manifestările călduroase de simpatie și dragoste a publicului de peste 1500 persoane, președintele închide adunarea.

Dnii deputați cu o mare parte a cărturarilor prezenți au mers apoi la ospita' a casă a parohului locului, care i-a găzduit cu inima veselă până la vremea când deputații însoțiți de mult public au plecat cu trenul de seară.

Impresiile frumoase ale acestei adunări vor rămâne mult timp neșterse în inimile noastre.

(»Gaz. Trans.«)

Coresp.

Mișcarea culturală.

Regisor teatral. Comitetul Societății pentru fond de teatru român a angajat pe domnul Aurel P. Bănuț, în baza dispozițiilor »Planului de acțiune« Cap. II. și hotărârilor aduse în privința aceasta în adunarea generală din Sibiu, ca funcționar al Societății cu titlul: »Director artistic«, începând cu 1 Septembrie st. n. a. c. — scrie »Progresul«.

Din străinătate.

Alegerile din Bulgaria. Sofia. Marți a avut loc în întregul principat bulgar alegerile generale de district; totul s'a petrecut într'o ordine perfectă. Candidații partidului democrat au fost aleși toți.

Rezultatul alegerilor arată îndeajuns că opinia publică aprobă acțiunea legislativă a Sobraniei, dar se observă de asemenea că propaganda demagogică a partidului agrar pierde din influența sa de odinioară; acest grup, care dispune încă de 24 scaune în Sobranie, nu mai are nici unul în consiliile generale după alegerile cari s'au făcut.

Convocare.

Amăsurat §-lui 12 din statute și a dispozițiilor adunării generale precedente prin aceasta convocăm a III-a adunare generală ordinară a Reuniunii învățătorilor din districtul consistorului ort. român orădan, pe 25 August v. a. c. în școala ort. rom. din Oradea-mare la 9 ore a. m., la care să invite toți membrii Reuniunii, precum și toți sprijinitorii culturii.

PROGRAM:

Ședința I înainte de amiază.

1. La 9 ore asistare în corpore la serviciul Dumnezeesc.
2. Intrunirea în școală și constatarea prezenților.
3. Deschiderea adunării și salutarea oaspeților.
4. Prezentarea rapoartelor: raportul general al comitetului, rapoartele funcționarilor, alegerea comisiunii pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.
5. »Tonul învățământului«, dizertație de Pantelie Bugariu.
6. »Biserica și Școala« dizertație de Prea On. Domn Alex. Munteanu protopop, președintele Reuniunii.

Ședința II după amiază.

7. Porositatea« prelegere de Gavril Iovan.
8. »Despre factorii principali ai învățământului« dizertațiune de Ioan Costa.
9. »Responsabilitatea învățătorului, ca educator« dizertațiune de Melețiu Suciu.
10. Lucrări libere, conform §-lui 15 din stat. lit. d)
11. Referada comisiunilor.
12. Propuneri și interpelări, cari vor fi insinuate cu 3 zile înainte prezidiului.
13. Fixarea timpului și locului pentru ținerea adunării generale a anului administrativ 1908/909.
14. Alegerea comisiunii pentru autenticarea protocolului.
15. Închiderea adunării.

Oradea-mare, din ședința comitetului Reuniunii ținută la 7/20 August 1908.

Alexandru Munteanu
protopop-președinte.

Ștefan Tulvan
notar I.

NOUTĂȚI.

ARAD, 22 August n. 1908.

Pentru familiile românești.

Atragem atențiunea tuturor familiilor românești cu fete în vârsta de școală asupra școalei civile românești de fete din Arad. Inscrierile se vor face între 19—23 August v. (1—5) Sept. n. a. c. în localitatea școalei (Str. Deák Ferencz nr. 27).

Este datorita fiecărei familii românești să-și crească fetele în spiritul și în limba românească. În părțile acestea unde cultura străină face ravagii tot mai înspăimântătoare în

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa
măstru de monumente și pietre de similur.

Fabricație proprie din marmură, granit, șeyil, labrador etc., din pietre de marmură
magazinul se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Căminul și
magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 602.
Filiale: Nagyvárad, Szeged, Déva și Bányász.

sânul generației nouă, școala aceasta are o menire de-o însemnătate extraordinară de a feri măcar fetele noastre de influența dezastruoasă semitizatoare și disolvantă ca moravuri a școalelor străine.

În special școala noastră din Arad își împlinește menirea în modul cel mai excelent, dând fetelor noastre nu instrucție numai ci și o educație morală, infiltrându-le un spirit de modestă și curată căsnicie, pregătindu-le pentru menirea lor de neveste și mame ale clasei noastre de intelectuali.

Părinții doritori de a-și înscrie fetele, vor face bine să anunțe dinainte intenția lor în scris dlui Dr. Gheorghe Ciuhandu referent școlar al consistorului ort. din Arad.

— **Știri personale.** D. D. Sturdza se va întoarce în țară pe la 18 August v. — Amicul nostru dl D. N. Comșa, avocat și director la „Banca Națională“, a plecat la Zürich după jo ședere de o lună la Veldes.

— **Aniversara A. S. R. Principelui Ferdinand al României.** A. S. R. Principele Ferdinand își va serba Luni 24 August a 43-a aniversară a nașterii Sale.

Alteța Sa s'a născut la 24 August 1865 la Sigmaringen.

Cu această ocaziune se va oficia un Te-Deum la mitropolie la care vor asista toți miniștrii cari se află în capitală precum și reprezentanții diferitelor autorități din București.

Di Babeș și Moldovan. Dl Emil Babeș adresează lui Moldovan Gergely o scrisoare deschisă prin „Telegraful Român“, făcându-i observații prietenești pentru atacurile ce reptila lui Moldovan, „Ungaria“, a adresat „Telegrafului“, P. S. Sale Metropolitului Mețianu și altor persoane din Sibiu. Dl Babeș măgulește pe Moldovan spunându-i că-i „fiu vrednic al națiunii“ și că nu-l socotește renegat și dușman al poporului său.

Înțelegem motivul pentru care dl Babeș, aduce lui Moldovan elogii. Dsa crede că dacă îl prezintă chiar și pe un Moldovan ca bun român, se va deduce că, iel, dl Babeș, va trebui să pară cu atât mai bun. Il avertizăm însă că sunt cazuri când nu se mai întreabă cum discuți ei și cu cine discuți, prefăcând vechiul proverb astfel: Spune-mi cu cine discuți, ca să-ți spun cine iești.

Cât pentru P. S. Sa metropolitul Mețianu, întrebăm dacă nu a știut să găsească o apărare mai puțin compromițătoare decât tocmai a dlui Babeș?

— **Locotenenți români în armata comună.** La 18 August, ziua nașterii a Majestății Sale, au ieșit din Academia militară din Wiener-Neustadt cu gradul de locotenent al armatei comune:

D-nii Spiridon Dimian la reg de infanterie nr. 37 și Olimpiu Craiovan la nr. 86, iar din școalele de cadeți cu gradul de locuitor de ofițer: Dimit. Stinghe la nr. 43, Iosif Draghici nr. 50, Eugen Oancea nr. 5, Stef. Martinovici nr. 43, Emil Crișan nr. 2, Ioan Georgescu nr. 31, Toma Darabaș și Virgil Popovici nr. 50, Emil Savu 31, Alexa Hamat 50, Cornel Martinovici 43, Brutus Benția 2, Vasile Bona nr. 43, Zaharia Babeu 31, Valeriu Tatu și Vasile Mosoca la 50, Dimitrie Mihailescu 85, Aurel Petrovici și Ioan Pop la 63 și în fine Vasile Barbu la reg. de inf. nr. 64.

— **Aviz!** Abonenții cari au primit cartea „Iobăgia“ de Ioan Russu-Șirianu și n'au trimis încă prețul ei sunt rugați prin aceasta a trimite suma de 3 cor. 30 fileri.

||— **Bosnia cere constituție.** De ziua împăratului delegații reuniunilor din Seraievo în frunte cu vice-primarul Mandici, au rugat pe generalul

Winzor, comandantul corpului de armată din Bosnia și șeful provinciilor ocupate, ca să tâlmăcească Majestății Sale împăratului sentimentele lor loiale și să roage pe M. Sa să inactiveze și în Bosnia așezămintele vieții constituționale moderne. Winzor le-a promis că va comunica monarhului dorințele lor. Chestiunea e de actualitate și prin împrejurarea că ministrul Barian a promis în delegațiile trecute reforme mai constituționale pentru Bosnia și în privința asta guvernul comun prepară proiecte de urgență.

— **Congresul pressei.** La 22 Septembrie se va deschide la Berlin, în Sala Reichstagului, congresul internațional al pressei.

Ziariștii germani se pregătesc să facă confrăților lor din lumea întreagă o primire strălucită.

În ziua de 22 Septembrie congresiștii vor fi primiți de municipalitatea din Berlin în sala de sărbări a primăriei, la 23 Septembrie va avea loc o reprezentațiune de gală la Opera regală din Berlin, la 24 Septembrie ziariștii germani vor oferi un banchet colegilor lor din celelalte țări, la 25 Septembrie se va face o excursiune la Potsdam și la Harel, iar seara va avea loc un banchet la Wannsee.

La 27 Septembrie un tren special va conduce pe membrii congresului la Frankfurt și la Wiesbaden.

— **Nerespectarea sărbătorilor românești.** În ziua Schimbării la față s'a ținut la Brașov ședința consiliului comunal, cu toate că știe tot omul că e sărbătoare însemnată. Avocatul Lengher a și protestat, întrebând pe primarul orașului asupra acestui lucru. Primarul s'a grăbit să se scuze zicând că în calendarul de pe perețele cancelariei ziua de 19 nu era însămnată cu roșu, dar altădată vor ține mai bine seamă de sărbătorile românești. E bună promisiunea, dar oare sunt așa de rari românii în Brașov în cât primarul nu putuse afla de sărbătoarea asta. Să fi întreat pe servitorul cancelariei, căci desigur va fi un român.

— **Ungurii în străinătate.** O telegramă din Pittsburg vestește, că în Westhometead — în America, — ungurii au aranjat o petrecere în decursul căreia — more patrie — s'au luat la păruțală. Muzica a încetat și padimentul sa ei de joc s'a înroșit de sânge. La vederea poliției o parte mare a oaspeților a luat-o la sănăt'asa, dar 87 unguri totuși au fost deținuți. Fii lui Árpád voind să scape din mâinile polițiștilor, s'au încăierat și cu ei, rămînd grav pe șease înși din ei, între cari și prefectul de poliție, Dermott. Ce altă ispravă a lor ne-ar putea aduce firul telegrafic?

— **Un ofițer sârb spionând în Bosnia.** Din Seraievo se telegrafiază: Aproape de Piodlugvoi a fost prins un ofițer sârb travestit în haine suspecte și fiind bănuț de spionaj. Jandarmii cred că deținutul mai are tovarăși.

— **O școală mântuită.** Scrie „Gaz. Tr.“ E vorba de școala românească gr. cat. din Năsal, un vechiu cuib al sărăciei. În privința culturală o comună ca cele mai multe din com. Dobăcei. Acești săraci cu biciu străie pe umăr și-au mântuit școala întregind salariul învățătorului la 1000 cor. conform noiei legi. Și ca greul să nu se simtă așa tare, s'a hotărât ca »aruncurile« să se facă în proporție cu starea materială. Hotărârea aceasta s'a adus la propunerea și îndemnul părintelui Iosif Filipan. Dsa a oferit suma anuală de 40 de cor. S'a dovedit de bun păstor și de astădată. De odată cu întregirea salariului s'a ales și învățător. Dl M. Oșorheianu, nou alesul, e un tiner care promite mult.

— **Ploaie cu grindină.** Din Iteu ni-se scrie că în ziua de 17 l. c. asupra acestei comune s'a

abătut o ploaie torențială amestecată cu grindină care din urmă în timp de 10 minute a făcut mari pagube în porumb. Plugarul Ilie Giula a pierdut cei doi cai ai săi trăsniți de fulger, sărăcind cu totul.

— **Fonduri pentru Zeppelin.** „Berl. Tageblatt“ anunță că la „Allgemeine Renten Gesellschaft“, din Stuttgart, s'a subscris suma de 1 milion mărci pentru Zeppelin. Din această sumă 530.000 de mărci au fost subscriși la Württemberg. Societatea de aeronauți din acea localitate a dat 130 000 de mărci.

— **Furtună în Constanța.** Se anunță din Constanța: Luni seara a fost o mare furtună, multe case au fost desvelite, coșuri rupte, pomi desrădăcinați. Pagubele sunt mari.

— **Suveranii triplicei și dnul Roosevelt.** Un ziar din Londra anunță că președinte e Statelor-Unite a primit dela suveranii întreitei alianțe, dela împăratul Francisc Iosif, dela împăratul Wilhelm II. și dela regele Vittorio Emmanuele II. câte o invitație de-a lua parte anul viitor, la vânătorile acestor suverani. Roosevelt nu a primit însă invitația ne voind a atrage luarea aminte generală asupra sa.

— **Necroloage.** Primim următorul anunț funebrel: Subsemații anunță cu profundă durere, că prea iubita lor mamă, bunică și străbună *Magdalena Lugojan n Galetariu* după lungi și grele suferințe s'a mutat la cele veșnice în 20 August în etate de 80 ani.

Rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au așezat spre veșnică odihnă în 21 August st. n după amezai la 2 ore din casa mortală în cimiterul român din Țela. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvântată! Maria Tomiciu, Elena Popoviciu, Ophelia Rocsin nepoate. Elisaveta Ianculescu fiică. Virgil Tomiciu, Dr. George Popovici, Dr. George Rocsin gineri.

— Ni-se comunică următoarele: Veteranul învățător *Petru Costa*, după o slujbă de 51 ani și 4 ani în pensiuie în 8/21 August a. e. în al 77-lea an al vieții a adormit în Domnul. Pe demnul învățător îl deplâng fii Ioan Costa, profesor seminarial, George Costa cand. de avocat, Nicolae Costa, preot: fratele: Ioan Costa, preot, ficele Ana, Maria Costa, numeroșii nepoți, strănepoți, rudeniile și nenumărații prieteni și cunoscuți. Fie-i țărîna ușoară, memoria veșnică.

— **Complicii ucigașilor regelui portugaliel.** În Lisabona a fost arestat măiestrul de arme Hector Ferraira și un ajutor al său. S'a aflat că ei au dat arme lui Buica unul din ucigașii regelui Carlos.

— **Premiul literar Nobel.** Din Bruxela se anunță că premiul literar Nobel se va conferi anul acesta probabil unuia din cei doi mari poeți ai Belgiei franceze Maurice Materlinck sau Emil de Verhaeren.

— **Procesul de divorț al lui Don Carlos.** O știre telegrafică din Milano a ziarului „ECHO de Paris“ aduce vestea că pretendentul spaniol *Don Carlos* a pornit proces de divorț contra soției sale principesa de *Rohan*. Rohan e a doua soție a lui Don Carlos; s'a căsătorit cu ea în Praga la 28 Aprilie 1894.

— **Scoarța pământului.** În viile din Csokár, cott. Torontal, s'a crepat pământul producând spaimă groaznică între locuitori. Prim-pretorele îndată a și încunostințat despre aceasta pe vice-comitele, care apoi a raportat ministrului de agricultură, rugându-l să trimită grabnic la fața locului geologi.

— **Sinuciderea căpitanului Al. Al. Golescu.** Marți dimineață, s'a sinucis fostul căpitan Alexandru Al. Golescu, din reg. 6 Mihai Viteazul, în vrăstă de 40 de ani.

Nefericitul își trăsese un glonț de revolver ofițeresc în timpla dreaptă.

Pricina acestei sinucideri este neurastenia.

Sinuciderea a produs o vie emoție în București sinucigașul fiind foarte cunoscut și înrudindu-se cu multe familii din societatea noastră aleasă.

— **Moartea unui jurnalist.** Cunoscutul ziarist francez Emanuel Aréne, redactor la „Figaro“, a încetat din viață la Faget (Savoie).

Aréne era născut la 1856, a studiat dreptul și a debutat în pressă ca secretar de redacție al ziarului XIX e Siécle.

A succedat pe Henry Fouquier la cronica teatrală a ziarului Figaro.

Aréne a scris și nuvele și mai multe piese de teatru.

— **Esperantiștii.** Cu ocaziunea congresului esperantist din Dresda s'a predat în teatru curții regale de acolo în l. esperantă drama „Ifigonia în Tauris”, tradusă în limba esperantă de întemeietorul ei Dr. Zamenhof. Debutanții au vorbit foarte bine limba esperantă.

— **De ale căpitanului din Köpenick.** Karl Voigt, căpitanul din Köpenick, nu mai înceată de să se vorbească de iel.

Dela grațiarea lui el este obiectul unor grandioase manifestații din partea publicului.

În orașul Roxdorf, străzile erau ocupate de mii și mii de oameni cari așteptau trecerea lui Voigt.

Mulțimea era atât de mare în cât Voigt n'a putut străbate drumul ca să ajungă la locuința surorii sale. Poliția abia a putut menține ordinea.

Seara numărul curioșilor cari se adunaseră era atât de mare, în cât poliția a fost nevoită să facă cordon.

Foarte mulți au venit cu trăsuri sau automobile la locuința lui Voigt unde și-au depus cărțile de vizită; unii-au lăsat vin, licheruri, flori și chiar poezii.

El a primit scrisori și telegrame de felicitare din toată țara.

Un *panopticum* din Berlin l'a angajat ca prelector Patru mii de persoane au azistat cum fostul ciubotar, ajuns la celebritate, a povestit fel de fel de epizoduri interesante din viața sa cari vor fi fost cu atât mai interesante cu cât erau mai *ben trovate*.

Ieste în tot cazul curios, cum un public de gradul de cultură al celui din Berlin găsește plăcere să asculte minciunile laudăroase ale unui papugi cum e celebrul căpitan.

Poliția din Berlin a arătat mai mult bun gust interzicând reprezentațiile lui Voigt.

— **Sinucidere.** Fosta artistă Maria Neidinger, dela teatrul Raimund din Viena, s'a împușcat alături pe mormântul mamei sale. Ea lasă în urma ei o scrisoare prin care declară că s'a sinucis de frica paraliziei.

— **Nou balon militar.** Noul balon militar Italian cu cârmă, cu care se fac acum experiențe în împrejur mile Romei, e lung de 63 de metri și are o capacitate de 2500 de metri cubi. E mișcat de un motor de 80 cai putere. Incercările făcute până acum cu el au dat rezultate foarte bune. Balonul costă împreună cu motorul și învâlișul peste o jumătate milion lei.

— **Groznică explozie minieră.** În minele de cărbuni din Maypole (Anglia) s'a întâmplat Marți spre seară o mare nenorocire. Explosia a fost atât de puternică încât ascensorul a fost distrus și ventilațiunea a fost stricată. Personalul minei era de 120 oameni. Numai patru au putut fi salvați. Toate încercările, ce s'au mai făcut pentru salvarea nenorociților, au rămas zadarnice. Focul continuă să ardă în interiorul minei, de unde ese un fun puternic.

— **Dacă o femeie va spăla cu săpunul Schicht** purtând marca cerbului și dacă alta va spăla cu săpun ordinar, vartos și greu disolubil, atunci cea dintâi, care va întrebuița săpunul Schicht va isprăvi mai de grabă. După un an va isprăvi cealaltă mai curând, dar cu — rufe, căci numai săpunul Schicht lesne disolubil cruță rufe și păstrează culorile.

Cărți de școală.

Se aduce la cunoștința d-nilor profesori și învățători, că manualele de școală scrise de răposatul Dr. Ioan Petran, fost profesor seminarial în Arad, cărți aprobate de Ven. Conzistor și înaltul guvern, sunt de-a se căpăta și mai departe la v.ăd. Aurelia Dr. Petran, Arad, str. Lázár Vilmos nr. 4. Domnii profesori, învățători primesc 20% rabat. Manualele sunt următoarele:

1. Gramatica rom. pentru școalele secundare partea primă, Etimologia cu preț 2 cor.
2. Gramatica rom. pentru școalele secundare partea a doua, Sintaxa cu prețul 1 cor. 50 fil.
3. Gramatica rom. pentru școalele populare partea primă 30 fil.
4. Gramatica rom. pentru școalele populare partea a doua 60 fil.

Economie.

— **Licitațiune minuendă în comuna Torontal Ozora (Uzdin) pe ziua de 27 August 1908.** E de dorit să participe la licitațiune și maiestri români fiind prețul reparațiunilor destul de mare, 12 mii cor. —

Budapesta, 21 August 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22:34—22:36
Săcară pe Oct.	18:52—18:54
Ovăs pe Oct.	16:36—16:38
Cucuruz pe Main	14:34—14:36

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	22 K. 35—23 K. 25 fil
Din comitatul Albei —	22 > 15—23 > 05 >
De Pesta — — — —	22 > 15—23 > 05 >
Bănățenesc — — — —	22 > 35—23 > 25 >
De Bacica — — — —	22 > 25—23 > 15 >
Săcară — — — —	18 > 70—18 > 80 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 40—15 > 70 >
> de cvalitatea II.	15 > —15 > 40 >
Ovăs de > I.	16 > 60—16 > 80 >
> > > II.	16 > 20—16 > 50 >
Cucuruz vechiu — — —	> — — — > — >
> nou — — — —	15 > 60—15 > 75 >

Poșta Redacției.

Opincarul: Sunt chestii vechi asupra cărora nu mai putem reveni. Publicul e sătul de ele.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
Editor proprietar **George Nichin.**

Un student în drep anul II.

care a mai lucrat și în alte cancelarii caută un post într'o

cancelarie de avocat

Vorbește ungurește și românește. Știe dactilografia (la :: mașina de scris). ::

Adresa: **Winter Sándor** în **Ternova.**

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiuilor
Datoria Publică.

Nr. 59634

1 August 1908.

Publicațiune.

A 29-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 5% Internă din 1894 împrumutul de 6.500.000 lei se va efectua în ziua de **1/14 Septembrie 1908**, la orele 10 a. m. în sala oficială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 42.000 în proporția următoare:

4 titluri à	5.000 Lei	20.000
44 > >	500 >	22.000

48 titluri pentru o valoare nominală de Lei 42.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Director: **M. Șteanu.**
Șeful biurolui: **Attanescu.**

Gratis! trimite oricui cine se adresează la mine, catalogul de pețuri care a apărut de curând despre

ciasornice de prima calitate și biuterii, ciasornice bine regulate remon-toir cu 5 conoane 60

fil., un ciasoric de trezit perfect cu 2 cor. 90 fil

Cadouri mari de sărbători!
Gyöző Brucker Nándor és Társa
mălestru de ciasornice.

Györ 75.

Caut urgent

Un candidat de avocat

cu praxă bună

pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. VASILIE MEȘTER, avocat.
Szászkabánya
(Krassó Szörény megye).

Telefon nr. 646.

Am onoare de-a aduce la cunoștința on. public că am luat în primire **conducerea depozitelor de lemne ale exploatărilor de păduri aparținătoare contelui Zselénszky Róbert** și le voi pune la dispoziția publicului în mod ireproșabil atât calitativ cât și cantitativ conform principiilor numitului domeniu.

Pun în vânzare stângeni întregi de lemne uscate așezate des.

Arad 1908, 10 August.

Cu stimă:

Obláth Béni,

Agent de cereale și produse.

reprezentantul »Cooperativei econ. unguri«.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

AMERICA!

Plecare cu vaporul din

HAVRE

în fiecare Sâmbătă, din

VIENA

:: în fiecare Marțea. ::

Bilete de drum prin

Linia franceză.

Bilete pentru căile
ferate americane în
prețuri originale.

Informații mai amănunțite

gratis și franco
numai prin

Linia franceză

Viena

(IV. bezirk).

Wiedener Gürtel nr. 16

(Peste drum dela gara de
:: sud și gara statului). ::

Rugăm să țineți cont de
adresă.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907. 4 August.		1908. 26 Iulie. 2 August.	
		ACTIV	
111226800	{ 78249300 Reserva metalică Aur . . . 87775860 }	125205009	125075860
1162157	{ 32977500 " Trate Aur . . . 37300000 }	861968	756091
80993771	Argint și diverse monete	54945584	64392989
10271550	Portofoliu Român și Străin	25973798	25835597
23206285	{ *) Impr. contra ef. publice . . . 8381800 }	11999924	11999924
11999924	{ " " " " in cont curent 17453707 }	15480553	15480553
15806084	Fonduri publice	3216621	3216621
3253121	Efectele fondului de rezervă	5953521	5953537
5893177	" " amortisarea imob. și material	700008	700008
638042	Imobili	199209	210332
206900	Mobilier și Mașini de Imprimerie	110085509	110201809
110565749	Cheltuieli de Administrațiune	—	—
—	Deposite libere	23822147	18291657
21102500	" " & provizoriu	26492094	26013121
24936942	Compturi curinți	404936545	408128609
421263002	Copmturi de valori	—	—
120000000	PASIV		120000000
23051453	Capital	24928807	24928807
3473646	Fond de rezervă	3734034	3734034
269732390	Fondul amortisării imobilelor și material	251746930	254753770
2077070	Bilete de Bancă în circulațiune	2190642	2190642
362694	Profituri și pierderi	250623	319547
—	Dobânzi și beneficii diverse	—	—
—	Compturi curinți	—	—
110565749	" " & provizoriu	110085509	110201809
421263002	Deposite de retras	404936545	408128609
	Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%		

Materia de zidit al veacului al XX-lea.

Nisipul de ciment, pietrii de ciment, fărmituri de
țigle de ciment, ciripă, piatră, nisip și pietrușițe

zac ca un capital mort

în multe părți, deși cu ajutorul unor mașini
simple se pot transforma în

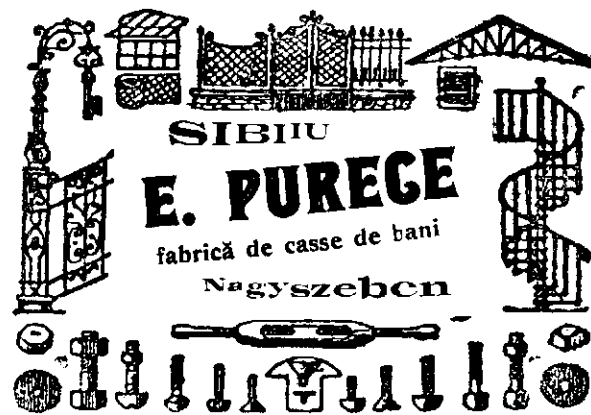
BANI GATA!

Cereți gratis și franco un **prospect** și modeluri,
țigle, baloturi și ciripă de casă și se trimite franco
20 de kilograme din materia crudă (nisip sau
pietricele) pentru fabricare de probă, fără spese.

Cheltuiala la 1000 buc. cărămizi este	20 cor.
" " 1000 " ciripe preg. "	42 "
" " un balot de cărămizi "	17 "

Se caută re-
prezentant. **Büschitz Mór, Komárom.**
Strube Henrik, Weida.

Primul reprezentant al fabricii.

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● cupatoare de fert ●

în toate versiunile dela execuția cea mai
simplă până la cea mai elegantă.

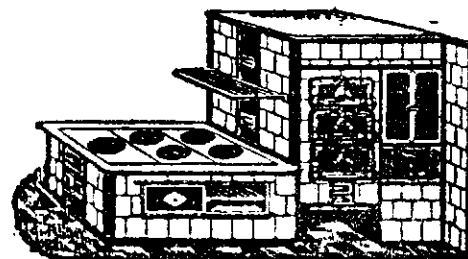
Atrage atențiunea on. public din localitate și
din împrejurime asupra atelierului său de

* lăcătușerie, și construcție *

care-i cel mai mare din tot Sibiiul

și pe care l-am instalat conform cerințelor
moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente
de muncă! Promise ori-ce-fel de construcții
atingătoare de această branșă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, în-
grădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de
fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice
* * lucrări de fer și lucrări de bas-relief. * *

Trimite gratis și franco deci-
ziuni (proiecte de cheltuieli)
pentru casse de bani, mașini
de fert (șparchert) etc.

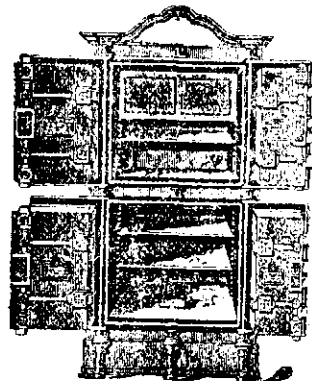
Sibiu (Nagyszeben)
Rosenangergasse Nrul 9.

Recomandă fabricațiile sale propriile

casse de bani

de orice mărime și con-
struite din materlul cel
mai bun și mai trainic.

Fabrică: dulapuri pan-
cerate, safe-de-
posite, încuitori-safe pen-
tru casse de economii, du-
lapuri de bani și docu-
mente totfelul de articlii
ce se țin de branșă asta.

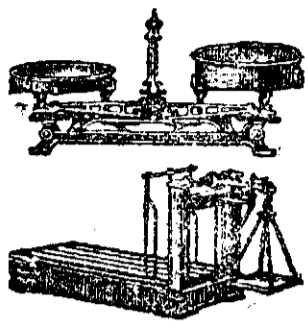

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

Iăcătușier

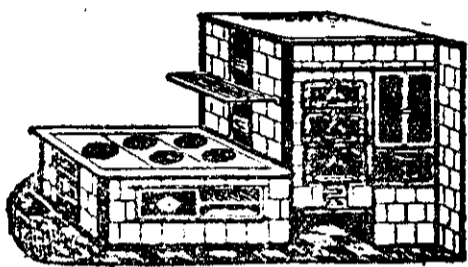
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătorea sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț, porți, balcöne, coridoare, trepte, grilage verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meidinger, fântăni săritoare, și orice soluri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

Iăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist : : **Debreczen** : : farmacia : :
cist. : : «Arany egyszarvu»

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

MOȘTENITORII LUI
TAGÁNYI ISTVÁN
ȘI **KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN**

proprietarii de vii de deal
și vind

VINURILE

din regia proprie exclusiv de
Mădierat, Miniș și Barațca,
vinuri albe și roșie de masă,
de desert (aszu)

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru
acest scop și le espediază
în butoie sau buteli în loc sau
în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la
dorință imediat.

Bufet cu mâncări reci. Toată noaptea deschis.

Avis!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am luat în primire localul „KIS PIPA“ din strada Salacz Gyula și adoptându-l din nou, lărgindu-i încăperile, și l-am prefăcut într-o cafenea modernă și

I-am deschis

supt firma de

CAFE EMKE

în ziua de 1 August

Principiul meu de căpetenie va fi de-a servi băuturi curate și nefalsificate, mâncări reci și de-a câștiga încrederea on. public prin serviciu punctual.

Avem localuri deosebite pentru societăți!

Zilnic va cânta un taraf de lăutari țigani de I-a forță.

Rog on. public să-mi freeventeze localul cât mai des

Weinberger Lajos,
proprietarul cafenelei „EMKE“.

În localul meu se vor găsi toate ziarele din țară streinătate la dispoziția onor. public.

Braun Miksa

A R A D, Piața Boros-Béni, Nrul 1.

Prăvălie de articlii de cânepă, in și lână.

Telefon Nr. 594.

Mare depozit de cânepă, in și tarpaulin,

saci de grâu

ponevi brute și impenetrabile de apă, saci de paie, covoare de cal, pânză de împachetat, sfori de împachetat, precum și tot felul de funii, sfori de legat sacii, vițele de vie și sfori sure.

Institut de împrumutat saci.

Să cumpără și vând saci de făină și țărâte învechiți.

KÉZSMÁRKY J. Prima întreprindere de pompe funebre din Arad

Biroul central și magazinul de modele, strada Weitzer

:: János, palatul minorilor, lângă posta centrală. ::

Depozitul principal: Maros u. 2 sz. casa proprie.

Telefon 465. Telefon 465.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. că am înființat cu ziua de azi o întreprindere de pompe funebre bine asortată co-răspunzător cerințelor de azi.

Aranjez înmormântări în loc și în provincie cu cea mai mare pietate, după sistemul studiat în cele mai mari orașe din țară și din străinătate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase cu prețuri estine fără concurență.

Toate mormântările se săvârșesc prin prezența mea.
Arad 1908, 1 Iunie.

Cu distinsă stimă

Kézsmárk J.

HAINA PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit

stofele negre de primăvară

și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comanda din provincie e de ajuns să se trimită o reverență de model sau o haină; la dorință însă

mă duc pe che ltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balcz György. Szabadka. Vesselényi ut. **Hadnagy István**, croitor de haine civile și preoțești.

◀ Cea mai eficientă sursă de bani. ▶

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public că în

piata Árpád Nr. 5. am deschis un

birou pentru mijlocirea împrumuturilor de bani.

În sfera mea de activitate cad pământurile, case de dat în chirie, împrumuturi de plătit în rate, pe lângă etalonul cel mai mic, plasez cambiile funcționarilor, mijloace tot felul de afaceri referitoare la parcelări, cumpărări și vânzare de case pe lângă replătirea ulterioară a taxei

Cu stimă:

Ludovic Vig,

birou mijlocitor de împrumuturi.

ARAD, Árpád-tér Nrul 5.

TRISKA J.

Primul depozit de piane din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)

(Sétatér utca Nrul 10)

Recomandă pianurile și

pianinele sale provenite din fabricile celebre din țară și din străinătate precum și

atelierul său de reparat

instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repare repede, prompt și estin cu mijloace moderne.

Pianuri cu chirii toține!

Opawski Jozsef

prima fabrică de trăsuri de copii în Ungaria de sud.

TIMIȘOARA. — Jozsefváros.

Misits utca 2 sz. Hunyadi utca sarok.

Ține în deposit

trăsuri de copii

fabricațiune proprie, dela cele mai simple până la cele mai îndobite cu prețuri favorabile.

Tot așa primește tot felul de reparaturi în bransa aceasta.

SCHMEREK & SCHNEIDER

fabrică de motoare, mașini, de instalații
:: :: electrice și electrotehnice. :: ::

TIMIȘOARA-IOZEFIN, strada Bonnaz nrul 14.

Mare depozit de mașini de cusut, biciclete și gramofone provenind din cele dintâi fabrici.

Deasemenea avem toțfelul de

părți constitutive

de mașini, cu prețurile cele mai reduse și garanți

Primim reparații de orice fel la mașini de cusut, de biciclete și de gramofone precum și instalații de lumină electrică, de sonerii electrice, de telefoane și parafulgere

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::

Kolozsvárt Mátyás király-tér 12—13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Mari deposit în obiecte de biserică, obiecte de argint ciasornice. Bijuteni specialități engleze și franceze s. a.

Plătire în rate favorabile.

Catalog ilustrat de prețuri gratuit și porto francó.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos
Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

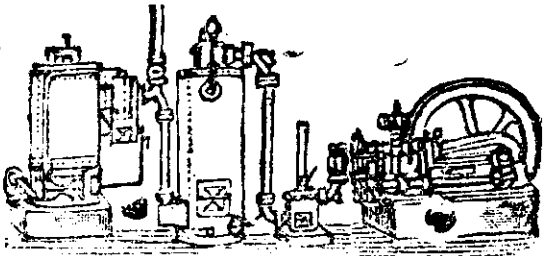
Plaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut Minerva cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

Hai la spălat ca la horă
Fără teamă dragă soră
Căci de trudă la spălat
Săpunul Schicht ne a scăpat.

Puterea minunată intensivă de curătat a săpunului Hirsch a lui SCHICHT zace în modul cum e preparat și în materiile curate din cari se compune!
Săpunul Hirsch a lui SCHICHT cruță mâinile și albiturile! Cruță oboseala și munca și apără sănătatea! Economisește bani timp și lucru. 30.000 cor. garanție pentru curățenie!

Garanția cea mai largă! Condiții ușoare de plată!

FABRICA DE MOTOARE DIN DREZDA

una din cele mai mari și mai vechi fabrică de motoare furnizează motoare și locomobile cu gaz, cu benzină, cu păcură și acetilenă toate perfecte, trainice, funcționând în mod precis sigur și ieftin.

Reprezentanța generală și depozitul se află la

Gellért Ignác és Társa
BUDAPEST, Teréz-körút 41.

Telefon Nr. 12—91.

Telet Nr. 12—91.

Jgaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.

- Ghete de șevro pentru domni 12-40 cor.
- » » box » 11-60 »
- » » șevro cu bumbi p. dame 10-90 »
- » » cu șirete pentru dame 9-60 »
- » » box cu șirete p. dame 8-30 »
- » » pele de vițel p. dame 7-60 »
- Jumătăți de șevro brun 9-00 »
- Jumătăți de șevro 7-60 »
- Jumătăți de căprioară 6-40 »
- Ghete tari de muncitori dela 7- cor.
- Ghete de copii dela 3- cor.

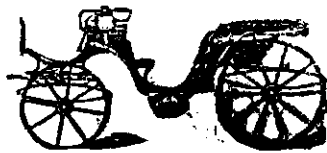

Kovács István urmașul lui FARKAS J.

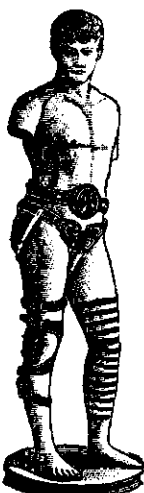
fabricant de trăsuri.

Temesvár Józsefváros, Fröbel utza 58 (casa proprie).

Fondat în 1866. Mare depozit. Fondat în 1866.

Are trăsuri noi și reparate. Primește reparaturile, lucrări de faur de lemnar și de lăcut.

Cele mai bune bandaje de hermă, de pânteci, suspensorii, irigaătoare, injectoare și articole de cauciuc, (gumă), ciorapi de cauciuc se găsesc la

Carl Koch

Timișoara (în oraș).

Depozit de toate articolele pentru căutarea bolnavilor.

BASĂ SIGURĂ

ANDREVI SEC ARAD

AROMĂ PROASPETA RECREATOARE

RECUNOSTINȚA ESPERTILOR

SISTEM FRANCES TRADITIONAL

BOUQUET MINUNAT

MARGELE ESCLENTI MĂRUNTE

MANIPULARE DE SPECIALITATE

INGRIJIRE CONȘTIENȚIOASĂ

VINURI ALESE CU GĂLBE MARE

VII PROPRII DE MODEL.

Vind 120 bucăți de puști ieftine, carabine

sistem WERNDL cu încărcarea în partea posterioară. — Sunt foarte potrivite pentru pândari, pădurari și jitari și le vind cu prețuri foarte avantajoase. Cu stimă:

Müller Ferencz, puskaműves
ARAD, Boczkó utca numărul 10.

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

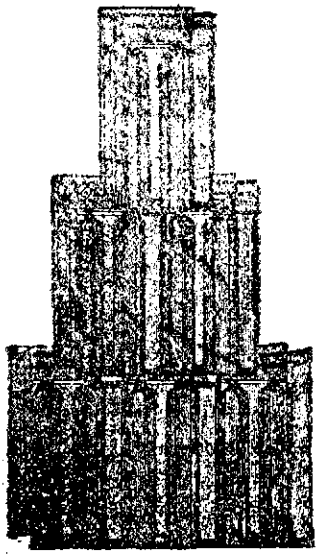
Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Fabricație de Nagyikinda
Tigle «Bohn» acoperitoare de
siguranță brevetate. Nr. 272.

BOHN M. és Társai

NAGYKIKINDA și ZSOMBOLYA

Reprezentant: în ARAD, Mittner József.

Cel mai vechiu, cel mai mare și cel mai bun depozit în
bransa aceasta de țigări în toată Austro-Ungaria îl au

FABRICELE DE CĂRAMIZI „BOHN“

din Nagyikinda și Zsombolya

Fondat la 1864. — Referințele celea mai alese. — Fondat la 1864.

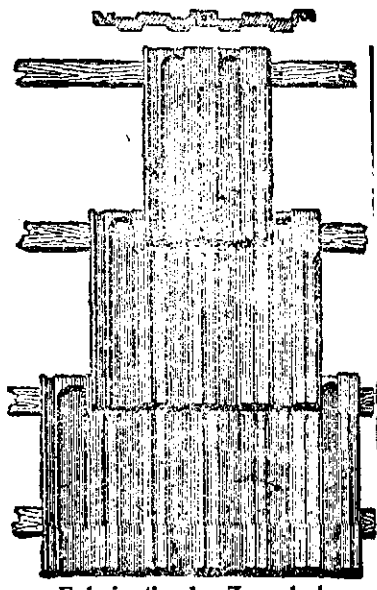
PRODUȚIA ANUALĂ DE 50 MILIOANE

■ de țigle acoperitoare «BOHN», brevet regesc și cesar ■

în culoarea naturală roșie a OXIDULUI de fer sau culoarea cătranului.

FABRICAȚII: Țiglele «Bohn» acoperitoare, de siguranță, brevetate.
Acoperișul cel mai ieftin și cel mai frumos.

Preț-curențe ilustrate și mostre se trimit gratuit și scutite de taxă.

Fabricație de Zsombolya
Tigle acoperitoare, de siguranță tes-
cuite, brevetate Nr. 153.

BENYOVSZKY L. ARNOLD

fabricant de Instrumente muzicale.
SZÁSZRÉGEN.

Își recomandă
VIOLINELE fabricație proprie
precum și alte instrumente, așa
instrumente de suflare
din lemn și alamă,
harmonice, flășnetă, fluere,
ocarine, citere, cimbale.

Tot așa primește repararea a tot felul
de instrumente cu prețuri ieftine și
lucrate artistic.

Reparare de orgă mare, har-
monium și gramofone.

Se capătă

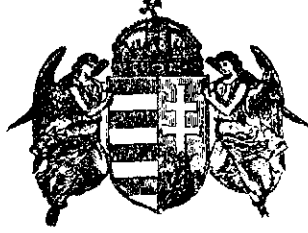
Rachiuri

Șlivoviță curată

direct dela cazane
trimisă cu prețurile
cele mai moderate,
:: la firma: ::

Grăciun & Voda,

LUGOJ — Banat

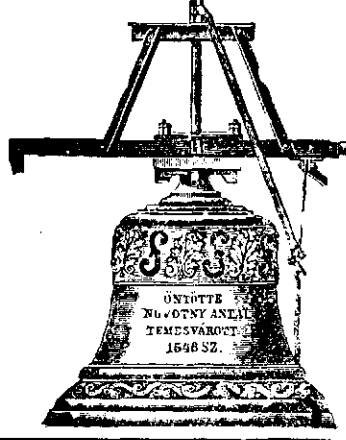
Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu

ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
de nou a clopotelor stricaite, spre facerea de clopote întregi, armo-
nioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le ntoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.
Sunt recomandate CLOPOTELE GĂURITE de dânsul in-
te cu deosebire ventate și pre-
miatate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară
— ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este
egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stă-
tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
— ca și spre turnarea de toate de metal. Preț-curanții ilustrate gratis.

Dipl. de onoare
Lovrin 1902.

SZUBOTHA SÁNDOR

Medalia de aur
Timișoara 1891.

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis
de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea
binevoitoare atât a preoților cât și a acelor, cari
voesc să cumpere pentru biserici capele, sau socie-
tăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajusturi bi-
sericești

tot astfel marele său asortiment pentru materiale
necesare la formarea ajustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau raspunderea

Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și de soare, din Sibiu

RECOMANDĂ:

asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabri-
cație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea
mai complicată. Se primește
asemenea umbrele de îmbră-
cat din nou cu stoffe de cali-
tatea cea mai bună ce o are în
depozit, cu prețuri favorabile.
Solicita încrederea on. public :

J. Oestreicher, fabricant de
umbrele. -
Sibiu, Grosserring 18.

Birou de construcții.

Mihai Nadra

constructor.

Primește orice lucrări atingătoare de
această ramură, care execută prompt
și cu prețurile cele mai moderate, ca

devizuri (planuri de cheltuieli) și proiecte.
Lucrare bună și frumoasă. — Execuția simplă.

Ca român, rog mult onoratul public
românesc să binevoiască a mă sprigini
cu binevoitoarele comande. Cu stimă:

MIHAI NADRA, constructor.
ARAD, strada Lipót Nrul 3.

Acuma a sosit

Untura de peste proaspătă
de Norvegia

fară culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Mare succes. *Invenție nouă.*

Dinții susțin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, care natural au înfruntare asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e mai scump, tesaur din lume, de aceea vă recomand noua mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér“ a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le negreala sau gălbineala și îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adevărește, că „Hófehér“ e mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în el praful care să frece, care se pune pe gingea și între dinți și ducând smalțul de pe dinți produce dureri de dinți și de gingea. Nu conține săpun, ca altele.

„Hófehér“ e un lichid produs din sucuri de plante pe cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din **Andrássy tér 20**,
Locul fabricii: **Varjassy József utca 32**, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!

FRAȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer

o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și revizite de
o o o împușcat. o o o

Deposit de mașini agricole.

asa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

HAMMER ZS. és TÁSRÁ

măiestru de articole electrice și fabricant de balanțe (cântare).

ARAD, Piața Boros-Béni, Nr. 1. (În casa dlui Dr. Sever Ispravníc).

Mare atelier de reparaturi speciale. Mare magazin stabil în biciclete fabricații engleze, americane și germane. Singurul vânzător al mașinei de cusut celebre „VICTORIA“, „OPPEL“, „SINGER“ și „MINERVA“ cu sunet în formă de roată. Magazin de balanțe decimale și de bucătărie.

Mare asortiment în părți de mașini de cusut, articole de montate biciclete și articole de electricitate.

Tot felul de reparațiuni în bransa aceasta pe lângă prețuri moderate și garanție

O păpușă pentru probă

numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

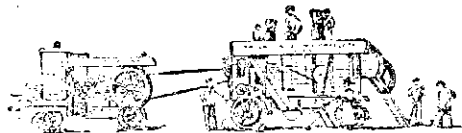
— Vanzare en gros și en detail. —

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904.

Kállai Lajos fabricant de motoare.

BUDAPEST, VI. Gyár utca 28.

Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicații despre aceste treerătoare cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoezi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiasi clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a caror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopotenouă pe lângă

o supraclădire nelăseșnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

**IN PRIVINȚA EFECTULUI PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ
INTRECE TOATE APELE.**

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic. Apă de masă neobișnuit de răcoritoare. Intrebuintată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

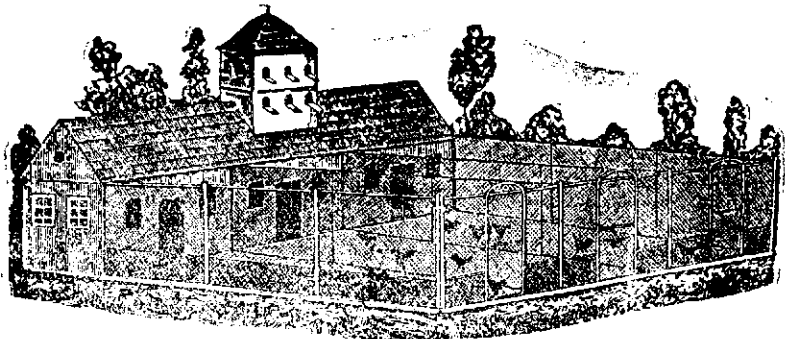
PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:

Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziás.

Reclama e sufletul comerțului.

Neubauer János

fabricant de funii, țesături, de grilajuri, de site și saltele de sârmă.
DEBRECZEN.

CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

Recomandă preparatele sale de sârmă ca: țesături de sârmă din aramă fer și ținc are în depozit pentru mori fabrici și scopuri agricole. Recomandă sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, curți de galițe, sita de sârmă eu ramă de fer la lucrări de pământ, nisip, petriș ș. a. Apărătoare de scântei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastice pentru pat pe staluri de fer și lemn. Cu un cuvânt tot felul de lucrări ce se țin de aceasta branșe.

NOXIN

cea mai bună cremă de ghețe

cu cheia patentată

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

Londra:

E. C. 57 Chiswell Street.

Paris:

125 Rue Montmartre.

Viena: XVIII/1

Willy Weingärtner
Semper Strasse 13
Telefon 22149.

Budapesta:

Brüder Hochinger.

Prăvălie românească.

Gabor Beres

GLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

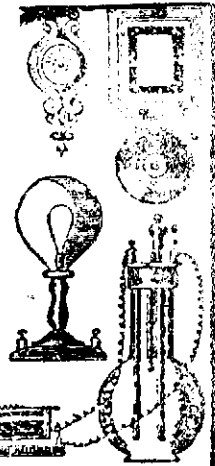
Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil:

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru electricitate

Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere au cumpărare să se provace că adresa firmei sa cetit-o în Tribuna.